

การพัฒนาความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่นของครูสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

THE DEVELOPMENT OF ABILITY TO CREATE INTEGRATED LEARNING UNITS CONFORMING WITH THE LOCALITY OF THE BASIC EDUCATION TEACHERS

มารุต พิศุฒา

สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่นของผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) และการเพิ่มพลังอำนาจ (Empowerment) เป็นกระบวนการหลักของการพัฒนา กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้สอนโรงเรียนศรีสวัสดิ์พิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี ห้องเรียนสาขาด้านแม่แจลบ จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินตนเองและแบบประเมินโดยผู้วิจัย ดำเนินการประเมินก่อนและหลังการพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอน มีความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่นสูงขึ้น

คำสำคัญ: หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ, การศึกษาขั้นพื้นฐาน, การเรียนรู้จากการปฏิบัติ, การเพิ่มพลังอำนาจ

Abstract

The objective of this research was to develop the capability of creating an integrated learning unit conforming to the needs of local area basic education teachers, teaching at the basic education level. Action learning and empowerment were used in the development process. The subjects of the study consisted of 4 teachers in Danmaechalap branch classroom of Srisawatpittayakhom School in Kanchanaburi province. The instruments were self-evaluation form for teachers and an evaluation form for the researcher. The evaluation process was carried out prior to the treatment and right after the treatment. The result found reveals that the teachers were highly capable of developing the integrated learning unit relevant to the local needs.

Keywords: Integrated unit of learning , Basic education , Action learning , Empowerment

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อน ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งความรู้ต่างๆ เกิดขึ้นอย่างมากมายและรวดเร็ว ซึ่งส่งผลต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่จะต้องปรับเปลี่ยนจากการเรียนรู้ที่มีลักษณะแยกส่วนเป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงมากขึ้น อันจะทำให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้และการคิดที่กว้างไกล มองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม

กระบวนการเรียนรู้ใหม่ให้ความสำคัญกับการบูรณาการสิ่งที่เรียนกับสิ่งที่ป็นจริงในชีวิตจริง เชื่อมโยงองค์ความรู้กับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว บนฐานคิดและมุมมองว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมสิ่งแวดล้อม การฝึกฝนวิธีการเรียนรู้ของตนเองจนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนให้มีการบูรณาการมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 23 ที่กำหนดการจัดการศึกษาแต่ละระดับเน้นความสำคัญในเรื่องการบูรณาการสำคัญ 5 ประการ คือ 1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องจัดการ การบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน 3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา 4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง 5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข [1]

การเรียนรู้แบบบูรณาการมีความสำคัญต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ของผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างผสมผสานเชื่อมโยง ไม่แยกส่วน ผู้เรียนจะมีความสามารถในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ มีการคิดและตัดสินใจ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ แรงจูงใจในการเรียน การเห็นคุณค่าในตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ความสามารถด้านต่างๆ (พหุปัญญา) ตลอดจนพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ [2]

การพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องส่งเสริมสนับสนุน เนื่องจากครูผู้สอนคือบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยตรงผลการวิจัยที่ผ่านมา มีการพัฒนาครูผู้สอนในหลายๆ ประเด็น ซึ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าหากครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานไม่ว่าด้านใดจะส่งกระทบไปยังคุณภาพผู้เรียนเสมอ เช่น การพัฒนาทักษะการปฏิบัติวิชาชีพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม การออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับปัญหาท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในกลุ่มสาระใด สาระหนึ่ง การใช้สื่อการเรียนรู้ การบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในหลักสูตรการจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น การพัฒนาสมรรถภาพในการสอน ความสามารถทางวิชาการ [3] การพัฒนาครูพบปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ คือการพัฒนาโดยการปฏิบัติจริงอย่างสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของครู (action learning) การได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง หรือมีพลังอำนาจในตนที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (empowerment) ซึ่งได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ด้วย [4]

จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจำเป็นต้องมีกระบวนการเรียนรู้ใหม่ การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและท้องถิ่น ลักษณะและวิธีการบูรณาการ การพัฒนาครูนำไปสู่คุณภาพผู้เรียน ที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการเพิ่มพลังอำนาจดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญและจำเป็น ในการดำเนินการพัฒนาความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยกระบวนการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่นสำหรับผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้สอนโรงเรียนศรีสวัสดิ์พิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี ห้องเรียนสาขาด้านแม่แจลบ จำนวน 4 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

การเรียนรู้จากการปฏิบัติ

1. ความตกลงร่วมกัน
2. การสนับสนุนของผู้บริหาร
3. การวางแผน
4. การปฏิบัติจริง
5. การประเมินตนเอง
6. การสะท้อนผลกลับ

การเพิ่มพลังอำนาจ

1. การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ
2. การมีเสรีภาพในการคิดและตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน
4. ความรับผิดชอบร่วมกัน
5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ

บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่น ประกอบด้วยความสามารถ 5 ด้าน ดังนี้

- 1) การศึกษาผู้เรียน
- 2) การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
- 3) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
- 4) การจัดการเรียนรู้
- 5) การวัดประเมินผลการเรียนรู้

เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดรวบยอดหลัก (main concept) ในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับช่วงชั้นที่ 4

ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่นของผู้สอนในบริบทโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นห้องเรียนสาขา มีการบริหารจัดการเบ็ดเสร็จในตัวเอง (school in school) โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการเพิ่มพลังอำนาจ ดังนี้

ความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่น

1. การศึกษาผู้เรียน
2. การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
3. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
4. การจัดการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการศึกษาวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

ครูโรงเรียนศรีสวัสดิ์พิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี ห้องเรียนสาขาด้านแม่แฉลบ จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่นของผู้สอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ พร้อมคำอธิบายระดับความสามารถอย่างเป็นรูปธรรม มีกรอบการประเมิน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ผู้เรียน 2) การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 3) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และหาความเชื่อมั่นโดยการทดลองใช้แบบประเมินสองครั้งกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 3 คน เว้นระยะ 1 สัปดาห์ แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของคะแนน พบว่า ผลการประเมินตนเองและผู้วิจัยประเมินสองครั้งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การดำเนินกิจกรรมการพัฒนา

กิจกรรมการพัฒนาดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โดยยึดหลักการการเรียนรู้จากการปฏิบัติและหลักการเพิ่มพลังอำนาจ ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชุมสัมมนาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่น
2. ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับ

ท้องถิ่น และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยผู้สอนร่วมกันดำเนินการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่มีความสอดคล้องกับท้องถิ่น และดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ 1) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 2) ผังมโนทัศน์สาระสำคัญของหน่วยการเรียนรู้ 3) สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) กิจกรรม การเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 8) การวัดและประเมินผล 9) การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ และ 10) การถอดบทเรียน

3. การใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่จัดทำขึ้น โดยนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนและวัดประเมินผลอย่างเป็นระบบ

4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการระหว่างผู้วิจัย ผู้สอนและผู้บริหาร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่นของผู้สอนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา

ผลการวิจัย

ผลการประเมินตนเองของผู้สอนและผู้วิจัย ประเมินก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนาเป็นดังนี้

1. ผลการประเมินตนเองของผู้สอน
ผลการประเมินความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่นจากการประเมินตนเองของผู้สอนก่อนและหลังการพัฒนา ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินตนเองของผู้สอน

ลำดับ	รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	การศึกษาผู้เรียน	2.50	0.58	4.00	0.00
2	การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	1.75	0.50	4.00	0.00
3	การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	2.50	0.58	4.50	0.58
4	การจัดการเรียนรู้	2.25	0.50	4.00	0.00
5	การวัดประเมินผลการเรียนรู้	2.00	1.41	4.50	1.00
	รวม	2.20	0.77	4.20	0.52

จากตารางพบว่า ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาผู้สอนมีความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.20 และ 0.77 ซึ่งหมายถึงมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการอย่างถูกต้องชัดเจน สามารถปฏิบัติงานตามประเด็นที่ประเมินได้เมื่อได้รับความช่วยเหลือ และภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาผู้สอนมีความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.20

และ 0.52 ซึ่งหมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการถูกต้องชัดเจน สามารถปฏิบัติงานตามประเด็นนั้นได้เมื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง

2. ผลการประเมินโดยผู้วิจัย

ผลการประเมินความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับห้องถิ่นจากการประเมินโดยผู้วิจัยก่อนและหลังการพัฒนา ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินโดยผู้วิจัย

ลำดับ	รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	การศึกษาผู้เรียน	2.25	0.50	3.75	0.50
2	การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	1.50	0.58	3.75	0.50
3	การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	2.50	0.58	4.00	0.00
4	การจัดการเรียนรู้	2.75	0.50	4.75	0.50
5	การวัดประเมินผลการเรียนรู้	2.00	0.00	4.25	0.50
	รวม	2.20	0.62	4.10	0.55

จากตารางพบว่า ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาผู้สอนมีความสามารถในการจัดทำหน่วย การเรียนรู้บูรณาการ มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 2.20 และ 0.62 ซึ่งหมายถึงมีความ รู้ความเข้าใจในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ อย่างถูกต้องชัดเจน สามารถปฏิบัติงานตามประเด็น ที่ประเมินได้เมื่อได้รับความช่วยเหลือ และภายหลัง การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาผู้สอนมีความ สามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.10 และ 0.55 ซึ่งหมายถึงมีความรู้ความเข้าใจในการจัด ทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการถูกต้องชัดเจน สามารถ ปฏิบัติงานตามประเด็นนั้นได้เมื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่ม เดิมด้วยตนเอง

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยที่พบว่าผู้สอนทุกคนมีความ สามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการสูง กว่าก่อนได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับงานวิจัย ของวิชาญ พันธุ์ประเสริฐ [5] และ สันต์ ศุภย์กลาง [6] และสุริยา เหมตะศิลาปะ [7] ที่ได้ศึกษาวิจัยพัฒนาความรู้ความสามารถ ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้กระบวนการ พัฒนาต่างๆ อย่างเป็นระบบแล้วทำให้ผู้สอน มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพไม่ว่าจะเป็นการ พัฒนาหลักสูตร การจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์ การเรียนรู้ การออกแบบและจัดทำปฏิบัติการทาง วิทยาศาสตร์ ตลอดจนความรู้ความสามารถในการ ปฏิบัติงานด้านต่างๆ

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้สอนมีความสามารถ ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้อง กับท้องถิ่นได้นั้น เนื่องจากผู้สอนทุกคนมีความ ต้องการพัฒนาตนเองในด้านวิชาการค่อนข้างสูง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน หรือการวัดประเมินผล ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ ยิ่งในการดำเนินการวิจัย นอกจากนี้ ยังได้รับการ สนับสนุนและส่งเสริมจากผู้บริหารเป็นอย่างดีในทุก ขั้นตอนของการดำเนินงานอีกด้วย ส่วนการนำแนว คิดหลักการของการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (action learning) การเพิ่มพลังอำนาจ (empowerment)

เข้าด้วยกัน ผู้สอนได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่ได้รับ และการค้นหาแนวทางปฏิบัติใหม่ๆ ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังยึดหลัก การสำคัญของการเรียนรู้จากกาปฏิบัติกล่าวคือ การยึดหลักความสมัครใจการให้ความไว้วางใจซึ่ง กันและกัน การยอมรับผู้สอนทุกคนในฐานะเป็น มนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันและการให้ความอิสระ ในการคิดการทำงานทุกขั้นตอนภายใต้เป้าหมายที่ ตกลงร่วมกัน ส่วนการนำแนวคิดหลักการของ การเพิ่มอำนาจมาใช้ในการวิจัยพบว่ามีผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย บุญศิริเกษ [8] ที่ได้ ทำการศึกษาการเพิ่มอำนาจในการทำงานของ ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8 ซึ่งผล การวิจัยพบว่าการเพิ่มอำนาจของผู้สอนด้วยการ ให้ทำงานอย่างอิสระ การมีส่วนร่วมในการทำงาน การประเมินตนเองและพร้อมรับการตรวจสอบ ส่งผลต่อพลังอำนาจในการทำงานของผู้สอน ได้แก่ คุณภาพของผลงาน ความเพียรในการทำงาน ความ พึงพอใจในการทำงานความมีน้ำใจในการทำงาน และความเชี่ยวชาญในการทำงาน ส่วนแนวคิดหลัก การของการเพิ่มอำนาจ (empowerment) ที่นำมา ใช้ในการวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วย สนับสนุนการดำเนินการพัฒนาผู้สอนครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ยึดหลักการสำคัญของการเพิ่มอำนาจตลอดระยะเวลาการวิจัย ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและ สารสนเทศความสามารถหรือเสรีภาพ ในการเลือก การมีส่วนร่วมในการคิดและการตัดสินใจทุกขั้นตอน ความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ร่วมกัน การส่งเสริมและ สนับสนุนให้บุคลากรมีทักษะและกระบวนการในการ ทำงานเป็นกลุ่มที่สามารถควบคุมและตรวจสอบการ ทำงานด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ การให้ข้อมูล ย้อนกลับการปฏิบัติงานแก่บุคลากร เพื่อเป็นข้อมูล สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้นและการส่งเสริมและสนับสนุน บุคลากรให้มีความกล้าหาญ ในการคิดและตัดสินใจ อย่างมีเหตุผลและกล้าเผชิญปัญหาที่ทำทลายความคิด และความสามารถ นอกจากนี้ยังได้นำผลการวิจัย มาประยุกต์ใช้ ใน ขั้นตอนการพัฒนาผู้สอนด้วย โดยได้ใช้วิธีการเพิ่มอำนาจผู้สอน 3 ประการ

ได้แก่ 1) การสนับสนุน (support) ทรัพยากร และสิ่งจำเป็นในการทำงาน สนับสนุนให้มีสิทธิ มีเสียงแสดงความคิดเห็น วิจารณ์เคารพ ความคิดเห็น สนับสนุนความเชื่อมั่นในตนเอง ของผู้สอน ให้กำลังใจในการฟันฝ่าอุปสรรค ทำความหวังให้เป็นจริงให้ผู้สอนทราบทิศทางการ พัฒนาและค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน พัฒนาตนเองและกลุ่มงาน 2) การอำนวยความสะดวก (facilitator) ให้มีความสำคัญในทุกสิ่งรอบด้านที่จะช่วย เพิ่มอำนาจการทำงาน จัดสภาพแวดล้อมให้ผู้สอน ได้ทำงานเต็มกำลังความสามารถกระตุ้นผู้สอนให้ใช้ ความคิด ทฤษฎี หลักวิชาเป็นจุดเริ่มของการ พัฒนางาน พัฒนาตนเองให้ผู้สอนมีทางเลือกในการ ทำงาน 3) การนำไปสู่การปฏิบัติจริง (possibility) ให้ผู้สอนได้ปฏิบัติตามความคิดของตนเองภายใต้ หลักวิชาการซึ่งจะช่วยพัฒนาให้ก้าวหน้าสู่ความเป็น ผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน ความสามารถทางด้านวิชาการของผู้สอน ควรปรับเปลี่ยนวิธีการให้เน้นการพัฒนาจากการ ปฏิบัติจริงควบคู่กับการทำงานให้มากขึ้นและต้องให้ ผู้สอนมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการพัฒนามีพลัง ความคิดในการพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัย ไปสู่การปฏิบัติ

1. สถานศึกษาควรนำไปสู่กิจกรรมการ ส่งเสริมและพัฒนาผู้สอนให้สามารถจัดทำหน่วยการ เรียนรู้บูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะจะทำให้ จัดการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องกับ ธรรมชาติของผู้เรียนมากขึ้น อย่างไรก็ตามการ พัฒนาดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับความต้องการ และวิถีชีวิตของผู้สอนและผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งอาจนำรูปแบบการบูรณาการอื่นๆ ของ Fogarty (1991) [9]

2. การนำผลการวิจัยไปใช้ควรนำแนวคิด ทฤษฎีมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับวัฒนธรรมของ โรงเรียน ที่ต้องทำความเข้าใจก่อนแล้วจึงเลือกแนว

คิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนา

3. การส่งเสริมให้มีการจัดทำหน่วยการ เรียนรู้บูรณาการอาจดำเนินการได้ในหลายลักษณะ อย่างสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและการจัด การเรียนการสอน เช่น

1) การบูรณาการแบบสอดแทรก (Fusion) เน้นการบูรณาการสอดแทรกทักษะ ความรู้ หรือเจตคติ เข้าไปในสาระต่างๆ

2) การบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel) เน้นการบูรณาการสาระหลักจำนวนสองสาระแล้ว ดำเนินการจัดการเรียนรู้คู่ขนานกัน

3) การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary) เน้นบูรณาการกลุ่มสาระการ เรียนรู้หรือสาระหลัก โดยผู้สอนกำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่างๆ เชื่อมโยงกับหัวเรื่อง

4) การบูรณาการแบบโครงการ (Project) เน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับชุมชนและท้องถิ่น มีการศึกษาค้นคว้าและนำเสนออย่างเป็นระบบมี ระบบตรวจสอบและประเมินโครงการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยพัฒนาความสามารถของ ครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นมาตรฐาน การเรียนรู้และการประเมินตามสภาพจริง เพราะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรเน้นมาตรฐาน และผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นหากมีการพัฒนาครู ในเรื่องนี้จะเป็นปัจจัยส่งเสริมการขับเคลื่อน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการพัฒนาความสามารถในการ จัดทำหน่วยการการเรียนรู้บูรณาการสำหรับผู้สอน โดยใช้แนวคิดทฤษฎีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิด on the job training ทั้งนี้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ เกี่ยวกับการพัฒนาครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี บริบทที่ค่อนข้างแตกต่างกันอย่างหลากหลายอย่าง กว้างขวางยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- [2] จุฬารัตน์ ต่อหิรัญพฤกษ์. (2551). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดและวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [3] เกศริน มนูญผล. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสมรรถภาพด้านการจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [4] มารุต พัฒผล. (2551). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาบทเรียน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [5] วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์เพื่อออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับปัญหาท้องถิ่น*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] สันต์ ศูนย์กลาง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [7] สุริยา เหมตะศิลาปะ. (2537). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพในการพัฒนาหลักสูตรแบบมีฐานมาจากโรงเรียน สำหรับครูโรงเรียนมัธยมศึกษา*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [8] สมชาย บุญศิริเกสัช. (2545). *การศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [9] Fogarty, R., and Stoehr, J. (1991). *Integrating Curricula with Multiple Intelligences: Teams, Themes, and Threads*. Palatine, IL: Skylight Publishing, Inc.